

Zajímavosti při poznávání Ázerbájdžánu

Jestliže jste navštívili Baku a prožili v tomto úžasném městě několik týdnů, neznamená to ještě, že je pro vás Ázerbájdžán přečtenou knihou. Chápejte to tak, že ve skutečnosti tuto zemi vůbec neznáte. Můžete sem jezdit rok co rok, a stejně vám tato země pokaždé připraví nějaké příjemné překvapení.

Začněte objevovat Ázerbájdžán od provincie. Po příletu na bakuské letiště se snažte vyhnout pokušení zajet do centra, v opačném případě se vám už nepodaří vymanit se z pohostinné náruče ázerbájdžánského hlavního města. Lépe je okamžitě odjet od hlavního města někam hodně daleko, například do starobylého města Šeki, které bylo kdysi centrem mocného chanátu. Cestou se vám naskytne možnost seznámit se s několika přírodními lokalitami Ázerbájdžánu. Vaše putování začne na pustých rovinách poloostrova Apšeron a skončí v horských lesích oplývajících kaštaný, lískami a rozložitými duby.

Starobylé město Šeki je centrem Šekisko-Zagatalského regionu. Nachází se přibližně 300 kilometrů na severozápad od Baku na jižních úbočích hřebene Velkého Kavkazu. Šeki leželo na trase Velké hedvábné stezky, po níž po mnohá staletí putovaly obchodní karavany. Kupci a poutníci odtud vozili neobyčejně krásné hedvábné látky a zlatem vyšíváné šátky. Šekiské hedvábí je lehké, trvanlivé, průsvitné jako **voál¹** a bylo ceněno stejně jako hedvábí čínské.

Ve městě a jeho okolí se zachovala řada unikátních architektonických památek, včetně albanského kostela založeného už v 1. století našeho letopočtu, který patří mezi nejstarší starověké památky na světě. Nicméně hlavní pozoruhodností je Palác Šekinských chánů z 18. století. Křivolaké uličky dlážděné kameny vedou ke stěnám pevnosti i k samotnému paláci. Palác byl postaven před dvěma sty padesáti lety pro Hussein-chána, básníka a mecenáše umění a řemesel. Díky úsilí architektů a stavitelů bylo vytvořeno dílo podobající se skvostné vyřezávané klenotnici. Všechny stěny jsou vyzdobeny půvabnými vzory a skrz nádherné vitráže zdobící fasádu budovy proniká dovnitř čarovné světlo. Umění tvorby těchto vitráží nebylo zapomenuto, přičemž místní umělci jsou i v dnešní době připraveni splnit jakoukoliv objednávku.

V šekiské restauraci stylizované do podoby středověkého karavanseráje vám nabídnou výtečný oběd. Je přímo povinností ochutnat hlavní místní jídlo zvané **„piti“** – polévku ze skopového masa připravovanou společně s kořením a dalšími přísadami na pomalém ohni.

Neopomeňte také navštívit cukrářskou čtvrt. Pouze zde lze ochutnat a koupit vynikající šekiské cukrovinky – medovou **baklavu²**, jemnou **halvu³** a v ústech se rozpouštějící tyčinky ze sladkého těsta. Pečou se podle tradičních receptur, které se předávají z generace na generaci. Neopakovatelnou chuť jim přidávají vlašské a lískové oříšky, mandle a med z horských bylin. Cukráři (zde je to výlučně mužské povolání) nabízejí čerstvé cukrovinky k ochutnání tak, že je podávají na čepeli velkého nože. Jestliže vám podají na ochutnání šťavnatý kousek **halvy** nebo **baklavy**, nelze to odmítnout, musíte sníst vše beze zbytku, jinak byste cukráře urazili.

Dejte se na cestu po vinných stezkách. Širvanský kraj odjakživa lákal turisty malebnými horami, zelenými údolím a nesčíslnými památkami ázerbájdžánské architektury. V Šamachi se zastavil i Alexandr Dumas st. během své cesty po jižním Kavkazu. Přivezl odsud řadu orientálních receptů pro svou vynikající „Kuchařku“,

1. Lehká, vzdušná, průsvitná lněná, bavlněná nebo hedvábná tkanina v plátňové vazbě (pozn. překl.)
2. Zákusek z vrstev těsta plněného sekanými ořechy a slazená sirupem nebo medem (pozn. překl.)
3. Známa také jako „chalva“ – sladká tuhá pasta ze sezamových semínek (pozn. překl.)

na kterou nebyl o nic méně pyšný než na román „Tři mušketyři“.

Velký francouzský romanopisec měl pravdu, šamachiská kuchyně je skutečně neobyčejně rozmanitá – 46 druhů pilafu, 14 druhů *dolmy*⁴, 16 druhů šašliku a spousta dalších lahůdek. Vše se zapíjí červeným nebo bílým vínem pocházejícím z vinařských podniků v sousedním Ismailliském regionu.

Ismailli je největším vinařským regionem, který leží v nadmořské výšce 1 400 metrů. Místní mírné podnebí umožňuje pěstovat odrůdy, z nichž se vyrábějí suchá a dezertní vína. Na počátku 21. století ležel ismailliský vinařský závod v ruinách. Jeho novým majitelem se stala společnost „Ismailli Šarab“. Musela vozit vinnou révu odrůd Saperavi a Cabernet Sauvignon až z Gruzie a obnovit pěstování starobylé ázerbájdžánské odrůdy Matrasa. V dnešních dnech funguje v Ismailli nejmodernější vinařský komplex v SNS⁵. Proběhla zde komplexní modernizace výroby a byla nainstalována nejnovější francouzská a italská zařízení. Vinná réva je pěstována bez použití chemických hnojiv a úroda se sklízí pouze ručně.

Každým rokem se v závodě stáčí stovky tisíc lahví vína, které se prodává téměř v každé ázerbájdžánské prodejně. Přitom samotný vinařský závod začíná mít v poslední době spíše charakter lázeňského střediska. Vedle stáčíren zde svítí bílou barvou dvoupatrové rodinné domky, dokončují se bazény, tenisové kurty,

Palác chánů, Sheki, konec 18. století

4. Plněné vinné listy nebo zelenina (pozn. překl.)
5. Společenství nezávislých států (pozn. překl.)

Palác chánů, Sheki, konec 18. století

restaurace a velký degustační sál. Popíjet víno právě v místě, kde bylo vyrobeno, je hlavní zásadou „vinné“ turistiky. V Ázerbájdžánu k tomu jako bonus přidali ten nejčistší horský vzduch a nádherné přírodní scenérie.

V tomto regionu, vysoko v horách, se nachází vesnice Ivanovka, kde žijí potomci ruských přesídlenců, tzv. molokánů, a vesnice-rezervace Lahidž proslavená zručnými umělci. V době svátků a festivalů uměleckých řemesel sem přijíždějí stovky turistů, aby si koupili unikátní výrobky, které oceňovali již kupci projíždějící po Velké hedvábné stezce a které jsou známy daleko za hranicemi Kavkazu.

Hlavní obchodní tepna Lahidže je hustě zastavěna obchůdky a dílnami mědikovců, brašnářů, cizelérů, hrnčičů, krejčích, mistrů inkrustace, řezbářů pracujících se dřevem i kamenem, zbrojířů. V tomto nadoblačném kraji si lze koupit vkusný suvenýr i opravdové umělecké dílo za zcela přijatelnou cenu.

Užijte si ropných lázní. Asi sto kilometrů na jih od Šeki, v centrální části Ázerbájdžánu, leží malé městečko Naftalan, které musíte bezpodmínečně navštívit. Je to jediné místo na zeměkouli, kde byly objeveny prameny léčivé naftalenové ropy. Tato ropa nehoří ani ji nelze používat jako palivo, léčí však desítky chorob.

Krátce zde shrneme historii jejího objevení. V roce 1890 německý inženýr Jäger hledal ropu v regionu nynějšího města Naftalanu. Pronajal si velký pozemek, najal dělníky a v očekávání rychlého zisku vyhloubil první vrty. Nicméně získané vzorky ropy div nepřivedly

podnikatele do hrobu – v ropě nebyly obsaženy žádné benzínové frakce, a proto vůbec nehořela. Když se Jäger ocitl téměř na pokraji bankrotu, začalo ho zajímat, proč se za horkých dnů místní obyvatelé ponořují do jam naplněných ropou a proč tuto proceduru považují za mimořádně prospěšnou. Německému inženýru svitla nová naděje, a tak otevřel továrnu na výrobu naftalanové masti. Skvěle hojila rány, spáleniny, omrzliny. Nový lék z Ázerbájdžánu měl v Evropě velký úspěch. Jägerovy masti, k nimž byl přiložen inženýrův podrobný článek s lékařskými referencemi, se prodávaly jako prostředek skoro na všechny nemoci, avšak jejich receptura podléhala nejvyššímu utajení.

Samozřejmě se nelze zbavit všech neduhů, pokud přijedete do Naftalanu pouze na pár hodin. Ale právě tady si můžete koupit masti, krémy, roztoky vyrobené na bázi naftalanové ropy, které zcela určitě pomohou, objeví-li se nějaký zdravotní problém. V současné době se v lázeňských střediscích Naftalanu naftalanovými procedurami úspěšně léčí kožní onemocnění, poruchy pohybového aparátu a celá řada dalších chorob, jejichž seznam by zaplnil více než jednu stránku. V jednom ze zdejších sanatorií se nachází také muzeum berlí. Zanechali je zde beznadějně nemocní, téměř invalidní lidé, kteří po absolvování naftalanových koupelí začali opět chodit.

Po prozkoumání naftalanu, který se po vnější stránce podobá obyčejné ropě, dospěli vědci-chemici k závěru, že léčivé vlastnosti této kapaliny jsou dány

Noční Baku

především přítomností naftenických uhlovodíků, které jsou základem mnoha biologicky aktivních látek, jako vitamínu D, sterolů, žlučových kyselin a přispívají ke stimulaci adaptačních funkcí organismu.

V období „okurkové sezóny“ v 90. letech Evropa neočekávaně odebrala Ázerbájdžánu palmu prvenství v léčbě naftalanem. Nicméně v Ázerbájdžánu, kde se léčba naftalanem praktikuje již po mnoho let, lidé nepochybují o jedinečnosti a mimořádné účinnosti svojí ropy. Kapacita šesti starých sanatorií existujících v Naftalanu nepostačuje návalu zájemců o léčení, přičemž ve městě už fungují i čtyři soukromé léčebny a další tři se dokončují.

Spojte Západ s Východem. Přijedete-li do Baku večer, uvidíte město v teplém světle nespočetných luceren a zářících honosných výkladních skříní. Baku je natolik jasně a nádherně osvětleno, že toto hlavní město Ázerbájdžánu dnes září doslova jako vzácný klenot.

Stejně jsou osvětleny i paláce, které dávají městu tvář. Na počátku 20. století, kdy Baku rapidně zbohatlo obchodováním s ropou, byli z Evropy do Ázerbájdžánu

zváni nejlepší architekti, kteří zde stavěli domy podle vzoru evropských hlavních měst. Jen lehoučký nádech orientu, kterým jsou tyto budovy obestřeny, vám nedovolí zapomenout, že jste na břehu Kaspického moře.

Nejlépe na vás zapůsobí pohled na město shora, například z vyhlídkové plošiny hotelu Radisson, který leží přímo v centru. V jeho restauraci s panoramatickým výhledem lze příjemně povečeřet. Začněte svůj kulinářský zážitek od národního jídla zvaného *kutab*⁶, ochutnejte *balyk-bozbaš* (polévku z pstruha) a ještě si nechte místo na *pilaf*⁷ – tradiční pokrm ázerbájdžánské kuchyně.

Hlavní město země Baku je rodištěm obyvatel mnoha národností, náboženství a kultur. Žijí zde Rusové a Kurdové, Ukrajinci i Dagestánci, Indové a Židé, Gruzínci a Turci. Všem se podařilo uchovat si tradice a zvyky svých národů, a proto je ázerbájdžánské hlavní město z etnografického hlediska neobyčejně zajímavé.

Centrum Baku – to je pevnost Ičeri-Šeher neboli „Vnitřní město“. Ve 12. století bylo obklopeno zdvojenými

6. Těsto s různými nádivkami (pozn. překl.)

7. Také „plov“ - směs skopového masa, rýže a ovoce v různé úpravě (pozn. překl.)

hradbami a příkopem. S výstavbou obranných staveb se započalo již v době vlády panovníka Manučihra II. z dynastie Mazjadidů. Do města bylo možné vejít několika branami, z nichž hlavní byla Šemachinská brána, která i dnes udivuje svojí velikostí. Domy, těsně přimknuté jeden ke druhému, tvořily z početných úzkých a slepých uliček nepřehledný labyrint. Příbytky městských obyvatel měly podobu uzavřených dvorků s nízkými domy a prostornými verandami. Toto dispoziční řešení mělo řadu důvodů: cizáci mohli ve spleti uliček snadno zabloudit a těsnost úzkých uliček chránila obyvatele před letním horkem a v zimě před studeným větrem.

Jednou z nejznámějších a nejtajuplnějších památek starého Baku je Gyz-Galasy – „Panenská věž“. Jakožto městský symbol nemá věž patrně obdoby na celém Středním a Blízkém Východě. Z věže se před námi otevírá úžasný výhled na Bakuský záliv. Samotná věž byla zbudována na skalním výstupku vybíhajícím do Kaspického moře. Dodnes se vědci nemohou shodnout na její stáří. Existuje verze, že byla vybudována nejpozději v 10. století, ale nejspíš ji stavěli v několika etapách, takže se její výstavba protáhla na několik století.

Základy věže byly vybudovány přibližně v 5.–6. století, horní část pak ve 12. století. Účel Gyz-Galasy je též předmětem urputných diskusí. Někteří badatelé se domnívají, že původně byla budována jako chrám ohně a její výška byla dána tím, že Zoroastriáni⁸ praktikovali krajně neobvyklý způsob pohřbívání mrtvých (těla

Symbol Baku - starověká památka Panenská věž.

Noční Baku

8. Stoupenci staroíránského dualistického náboženství (pozn. překl.)

nepohřbívali do země, nýbrž je nechali napospas dravým ptákům).

Ve 12. století byla Panenská věž jednou z nejmohutnějších pevností vládnoucího rodu Širvánšáhů, později sloužila jako maják. Během vykopávek, které byly prováděny nedaleko věže, byly objeveny pozůstatky starodávné křesťanské baziliky, jejíž stáří se odhaduje na 1700 až 1800 let. Předpokládá se, že byla zbudována na místě, kde byl popraven svatý Bartoloměj, jeden z 12 apoštolů Ježíše Krista, který v 1. století našeho letopočtu šířil křesťanství mezi místními pohanskými kmeny.

Navštivte srdce Starého města. Velkou část rozlohy pevnosti zaujímá Palác Širvánšáhů – vládců Širvánu, který byl vybudován v 15. století. Architektonický komplex, do něhož patří pavilon Divanhane, rodinná hrobka Širvánšáhů, mešita s minaretem a palácové lázně, se rozkládá ve třech úrovních a je vidět z moře ze vzdálenosti mnoha kilometrů.

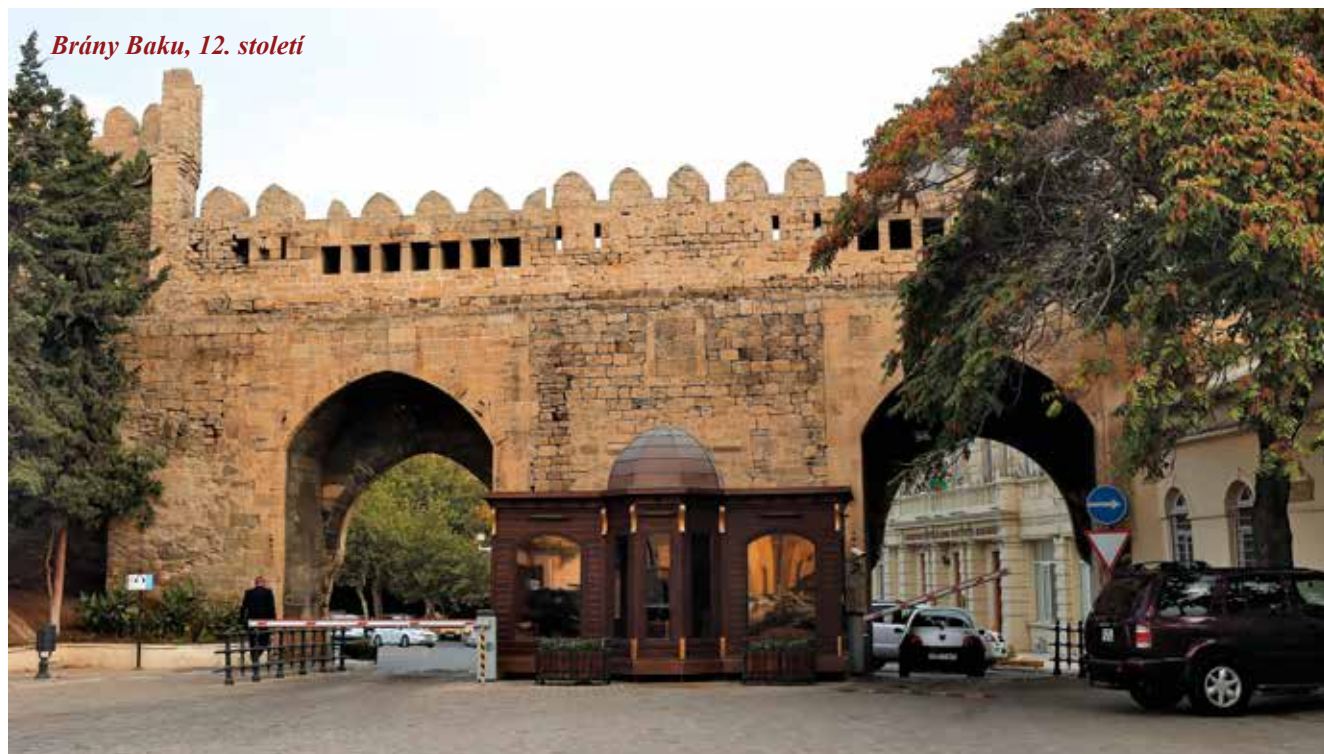
Výstavba Paláce Širvánšáhů byla zahájena poté, co hlavní město Širvánského státu bylo přemístěno z Šemahi do Baku. Legenda vypráví, že místo pro stavbu paláce bylo vybíráno velmi pečlivě, a to tím způsobem, že v různých částech města byly rozvěšeny kousky masa a v místě, kde se zkazilo nejpozději, byl založen palác. Nejstarší budovou celého komplexu je samotný palác rozkládající na návrší kopce. Palác má dvě podlaží a na každém z nich se nachází 25 místností. V přízemí bydlelo služebnictvo a byly zde uloženy zásoby potravin, v patře bydlel šejch a lidé z jeho nejbližšího okolí.

V sousedství pavilonu Divanhane, v němž zasedala tehdejší vláda, se nachází rodinná hrobka. Její interiéry vyzdobené nádhernými a precizními uměleckými ornamenty jsou jednou z nejlepších ukázek stavitelského umění středověkého Ázerbájdžánu. Pod podlahou pohřební síně archeologové objevili kryptu se 14 hrobkami členů dynastie Širvánšáhů.

Neméně zajímavou stavbou jak z architektonického, tak z historického hlediska je Šáhova mešita vystavěná na počátku 15. století ve strohém architektonickém stylu, s uváženě promyšlenými proporcemi, bez jakýchkoliv uměleckých zbytečností, s výjimkou překrásného, 22 m vysokého minaretu ověšeného originální římsou.

Orient si samozřejmě nelze představit bez tradičních lázní. Do palácového komplexu patří i lázeň navenek nenápadná svojí výzdobou, ale jak se říká, nesudte knihu podle obalu. V Baku odedávna preferovali vyvážený poměr mezi vnitřními prostory a technickým řešením složitého komplexu inženýrsko-technických objektů před vnější výzdobou. V lázni byl velký čistý prostor s bazénem a místnosti pro rozmanité procedury a z nedaleké artézské studny byla přiváděna průzračně čistá voda. Hluboko pod zemí se nacházela velká vodní nádrž, na níž byla napojena větrací šachta. Pomocí rozvětveného systému teplovodních kanálků byly v lázni vyhřívány stěny i lehátka.

V roce 1500, kdy do Baku vpadla vojska íránských Safavidů, byl palác vydrancován. Jeho četné poklady se staly válečnou kořistí a byly odvezeny do Tabrízu – v současné době jsou k vidění v muzejních sbírkách

Starý a nový Baku

v Rusku, Francii, Turecku, Íránu, Velké Británii a USA. Staré folianty z palácové knihovny jsou uloženy v knižních depozitářích ve Vatikánu, Teheránu, Moskvě a Petrohradu.

Za stěнами pevnosti z 12. století se rozkládá „Město ropného boomeru“, které vzniklo v období bouřlivého rozvoje ropného průmyslu na konci 19. století. V této době Ázerbájdžán dodával polovinu světové spotřeby ropy a bohatí ropní magnáti zvali z Evropy nejlepší architektky.

S ropným boomem vzkvétal i kulturní život, otevírala se divadla, byli zvaní pěvci a hudebníci z celé Evropy. Povídá se, že operní divadlo bylo vybudováno jedním bohatcem v důsledku sázky. Z Itálie přijela do Baku primadona a velmi ji udivilo, že ve městě není žádné divadlo. Její vystoupení se sice uskutečnilo, ale následně se vyjádřila v tom smyslu, že přijede-li ještě jednou a divadlo tady nebude, pak nebude moci kde zpívat. Jeden ctihodný občan jí na to odpověděl, že za rok bude mít Baku svoje vlastní operní divadlo. Svě slovo dodržel a divadlo bylo postaveno...

Skutečným fanouškům historie a svébytnosti ázerbájdžánského národa nabízí Baku řadu muzejních komplexů, při jejichž prohlídce člověk zcela propadne kouzlu starodávných dějin. V Baku můžete navštívit muzeum ázerbájdžánských dějin, literatury, hudební

kultury, koberců, divadla i unikátní Muzeum miniaturních knih.

Pohostinnost, úcta k starším lidem, pomoc slabším, mírumilovnost a tolerance patřily odedávna k hlavním tradičním rysům ázerbájdžánského národa. Tohle všechno můžete sami zažít při návštěvě Baku, procházkách jeho krásnými uličkami a v běžném kontaktu s kolemjdoucími. Traduje se lidová pověra, podle níž kdokoliv, kdo jednou navštívil Baku, se tam nevyhnutelně vrátí. Proto na otázku, zda jet do Baku, či nikoliv, musí existovat pouze kladná odpověď – jelikož se odtud vrátíte plni barvitých dojmů.

Dotkněte se historie. Milovníci tradičních ázerbájdžánských koberců si mohou do sytosti vychutnat exkurze do závodů na výrobu koberců, pokochat se sortimentem vysoce kvalitních výrobků, které jsou utkány ručně a nemají ve světě obdoby. Přenádherné koberce vytvořené ázerbájdžánskými ženami-mistryněmi tohoto řemesla zdobí Ermitáž, Louvre, palác-muzeum „Topkapi“ v Istanbulu, Muzeum Viktorie a Alberta v Londýně, Muzeum textilu ve Washingtonu.

Proč mají Ázerbájdžánci tak blízký vztah ke kobercům? Abyste tomu mohli porozumět, musíte zajet do muzea v přírodě nacházejícího se na periférii Baku v osadě Gala. Archeologové zde objevili zbytky

Chrám uctívání ohně, Surakhany (okolí Baku). 17 století

starodávné pevnosti a osídlení a na jejich místě zřídili historicko-etnografický park se stovkami exponátů z různých období – od hrubě opracovaných pracovních nástrojů doby kamenné a desek pokrytých petroglyfy, až po elegantní kočáry z 19. století.

V tomto muzeu si můžete historii doslova osahat vlastníma rukama. Návštěvníci si zde mohou sami vyzkoušet tradiční řemesla nebo se zúčastnit starobyklých oslav a obřadů. Pro obyvatele Baku je Gala svérázným zábavním střediskem, kam rádi vyrážejí s celou rodinou.

V restaurovaném řemeslnickém domě leží na podlaze dvojice starobyklých koberců, další dvojice je rozprostřena na **dastarchanu**, což je vyvýšenina před krbem. Stojí zde také dřevěný tkalcovský stav. Podobné zařízení dodnes používají tkadleny v továrně na koberce „Azer-Ilme“. Uvnitř není žádný nábytek, koberce lidem sloužily jako postel, stůl i pracoviště. Tyto jednoduché a prosté životní podmínky jsou ozvěnou časů, kdy dávní předkové Ázerbájdžánců považovali za svůj jediný domov nekonečné stepi, aniž byli omezováni stěnami a střechou. I později, když se usadili na území mezi Kavkazem a Kaspickým mořem, si zachovali svoji lásku k chovu dobytka a souběžně s tím v sobě

objevili nevšední schopnosti pro umělecká řemesla a obchod. K rozvoji blahobytu ázerbájdžánských chanátů docházelo právě díky jejich poloze na křižovatkách hlavních karavanních cest.

Z okénka muzeální polozemljanky lze dohlédnout až k velkým dvoupodlažním domům současných obyvatel osady Gala. Polovina budov je, jak se zdá, vystavěna ze stejně opracovaného kamene, jako jsou exponáty v muzeu. Mohlo by to vypadat, že čas se zde zastavil před 200 lety. Avšak les naftových věží, který začíná hned za domy a který se táhne po okolních návrších až k horizontu, rychle vrací návštěvníky do dvacátého prvního století.

Pokloňte se ohni. V okolí Baku, v osadě Surahany, se nachází jedna z nejnámějších pamětihodností Ázerbájdžánu – Chrám věčného ohně Atešgah. V minulých dobách zde byly hořící vývěry přírodního plynu.

„Země ohňů“ se stala místem, které uctívali hindští poutníci-Zoroastriáni. Vybudovali zde svůj chrám-oltář, postavili modlitebny a kobky. Celý komplex staveb se zachoval až do dnešních dnů, v mnohých kobkách byl obnoven jejich asketicky vyhlížející interiér a čas

od času se na chrámových věžích a na oltářích znovu zapalují ohně.

Zpráva pro gurmány. Ázerbájdžán je opravdovým rájem pro gurmány a všechny milovníky kavkazské a orientální kuchyně. Šašlik, *lulja-kebab*⁹, *kutab*, pamlsky i nasolené produkty – to vše jsou pokrmy, které může vyhladovělý turista pojmít v kterékoliv restauraci nebo kavárně. V každém regionu vás pak ještě nepochybně pohostí něčím „svým“, velmi svérázným.

V Šeki to bude polévka „đušbara“ s droboučkými *pelmeněmi*¹⁰ plněnými skopovým masem a vaječná praženice s medem, v Zagatalu *pilaf* se slepičím masem, v Gjandže moučník zvaný ščerbet a smetanový *kajmak*¹¹. V Ázerbájdžánu je mnoho chutných jídel, které se nikdy nestaly vývozním artiklem, a proto je lze ochutnat jenom v dané vlasti. Brambory a jablka nadívaná jehněčím masem, jeseter s rajčaty a olivami v omáčce zvané „Apšeron“, bramborová *dolma* s masem, skopové *hašé*¹², to jsou tradiční ázerbájdžánské pokrmy, které sotva kde jinde ochutnáte.

Mějte ale na paměti, že nehledě na všechna svá pozitiva, mohou být jídla místní kuchyně pro turistu, jehož

Chrámy uctívání ohně, Surakhany (okolí Baku), 17 století

10. Taštičky z těsta (pozn. překl.)

11. Produkt mléčného kvašení (pozn. překl.)

12. ... nebo skopový „haš“ (pozn. překl.)

13. Plod tomelu japonského (pozn. překl.)

14. Plody myrtovitého stromu (pozn. překl.)

15. Litofon (pozn. překl.)

žaludek není zvyklý na tak velké množství skopového masa, poněkud těžce stravitelná. Jestliže hodláte přijmout další pozvání na oběd nebo večeři, zvažujte, zda budou vaše síly stačit na zvládnutí chystané hostiny.

V Ázerbájdžánu si však přijdou na své i vegetariáni. V tomto ovocném ráji dozrává spousta exotických plodů – rudá granátová jablka a rybíz, jantarová *churma*¹³, třešně a broskve, sametově se lesknoucí švestky, filky, *fejchoa*¹⁴ a vlašské ořechy, olivy, medové dýně a cukrové melouny, šťavnatá jablka a vinné hrozny všech druhů.

Čísla a fakta

– Na území Ázerbájdžánu se nachází 65 památek světového významu (Gobustán a Staré město Baku, které jsou zařazeny na seznam Světového dědictví UNESCO), 15 přírodně-historických chráněných území, 20 přírodních rezervací a loveckých revírů.

– Z celkové rozlohy země (86,6 tis. km²) zaujímají více než polovinu (47 tis. km²) naleziště ropy a plynu. Odborníci tvrdí, že v ázerbájdžánských podzemních ložiskách jsou ještě téměř 3 miliardy tun ropy.

– V hlavním městě Ázerbájdžánu je mnoho neobyčejných, jedinečných muzeí, jako například:

○ Národní muzeum dějin Ázerbájdžánu. Návštěvník se v něm seznámí s ázerbájdžánskými dějinami a archeologií, shlédne na vlastní oči nádherné ukázky vzácných předmětů vytvořených v průběhu staletí. V tomto muzeu, které je samotné jedinečnou ukázkou architektury počátku 20. století, lze shlédnout i expozici v domě proslulého ropného průmyslníka a mecenáše H. Z. Tagijeva.

○ Muzeum koberců a užitého umění s největší sbírkou koberců na světě.

○ Státní umělecké muzeum, kde jsou vystaveny ukázky hmotné kultury ázerbájdžánského národa. V muzeu lze také shlédnout sbírky ázerbájdžánských, ruských a západoevropských malířských a sochařských děl.

○ Státní muzeum hudební kultury, v němž je uloženo více než 35 tisíc exponátů, včetně nejstaršího nástroje na světě – ozvučného kamene¹⁵ zvaného „*gavaldaš*“.

○ Muzeum miniaturních knih – jedinečné na světě, v jehož sbírkových fondech je uloženo více než pět tisíc knih-miniatur ve všech jazycích, z nichž některé lze číst jenom pod mikroskopem.

○ Bakuské muzeum ropy, které je populární mezi odborníky mezinárodních ropných společností. ❖